

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจะศึกษาถึงลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของผู้มาใช้บริการที่คัดเลือกมาเป็นตัวอย่าง และเพื่อที่จะประเมินมูลค่าประโยชน์ทางด้านนันทนาการของแหล่งนันทนาการกว๊านพะเยา ซึ่งเป็นการคำนวณจากมูลค่าที่ไม่ปรากฏเป็นตัวเงินชัดเจนโดยใช้วิธีวิเคราะห์ต้นทุนในการเดินทาง ซึ่งอยู่ในรูปของมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้มาใช้บริการเปรียบเทียบกับการใช้ประโยชน์ที่ดินระหว่างในทางนันทนาการกับด้านอื่น ๆ เพื่อชี้ให้เห็นมูลค่าประโยชน์ทางด้านนันทนาการให้ชัดเจนขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจที่จะอนุรักษ์พื้นที่บริเวณกว๊านพะเยาให้เป็นแหล่งนันทนาการต่อไปรวมทั้งเป็นแนวทางสำหรับการทำการศึกษาประเมินมูลค่าประโยชน์ของแหล่งนันทนาการอื่น ๆ ด้วยวิธีวิเคราะห์ต้นทุนการเดินทาง

วิธีการศึกษาใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการที่มีที่อยู่อาศัยในบริเวณเขตผังเมืองจังหวัดพะเยา ใช้งานวนตัวอย่าง 200 ตัวอย่าง โดยแบ่งการศึกษาข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือการศึกษาข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปจะวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของร้อยละและประเมินมูลค่าประโยชน์ของกว๊านพะเยา โดยวิธีวิเคราะห์ต้นทุนการเดินทางโดยใช้หลักการของมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่าย

ผลของการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า ผู้มาใช้บริการที่แหล่งนันทนาการกว๊านพะเยา ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่พักอาศัยในเขตตำบลเวียง ตำบลท่าวังทอง ตำบลต้อม ทั้งนี้เนื่องจากกว๊านพะเยาตั้งอยู่ในบริเวณเขตเทศบาลในตำบลเวียงสามารถเข้าออกได้สะดวกหลายทาง ผู้ที่มาใช้เป็นประจำส่วนใหญ่พักอาศัยใกล้กว๊านพะเยา มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีภูมิลำเนาเกิดที่จังหวัดพะเยา เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจและกำลังศึกษามีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 13,000 บาท และไม่มีรายได้พิเศษอื่น ๆ เพิ่มไปจากนี้ ส่วนใหญ่มีลักษณะที่พักอาศัยเป็นบ้าน เดินทางมาพักผ่อนโดยใช้พาหนะเป็นรถมอเตอร์ไซค์ และมีค่าพาหนะในการเดินทางประมาณ 5-20 บาท ใช้เวลาในการเดินทาง 1-15 นาที นอกจากนั้นจะมีรายจ่ายในด้านการพักผ่อนด้วยการซื้ออาหารและเครื่องดื่มเพื่อรับประทานใช้เวลาพักผ่อน อยู่ในบริเวณกว๊านพะเยา 31-60 นาที และส่วนใหญ่จะนิยมไปพักผ่อนบริเวณวัดอนาลโย เพื่อทดแทนการมาพักผ่อนที่กว๊านพะเยา

จากการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในการเดินทางกับอัตราการใช้บริการ ณ กว๊านพะเยานั้น ณ ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางหรือต้นทุนในการเดินทางสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการเดินทางมาใช้บริการที่กว๊านพะเยาได้ 52.30% ตามสมการถดถอยเชิงเส้นดังนี้

$$Q_E = 851.167 - 11.341 (TC_D)$$

นั่นคือถ้าค่าใช้จ่ายในการเดินทางเปลี่ยนแปลงไป 1 บาทอัตราการใช้บริการที่กว๊านพะเยาจะลดลง 11.341 ครั้ง เมื่อนำความสัมพันธ์ดังกล่าวไปประเมินมูลค่าประโยชน์ทางด้านนันทนาการของกว๊านพะเยา จะประเมินมูลค่าได้จากมูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายของผู้มาใช้บริการที่มีต่อกว๊านพะเยาแห่งนี้ ซึ่งจะแสดงในรูปความเต็มใจที่จะยอมสละเงินเพื่อใช้ในการเดินทาง โดยทั้งนี้มูลค่าของค่าใช้จ่ายในการเดินทางจะประกอบไปด้วย ค่าพาหนะ ค่าเสียเวลาในการเดินทาง และค่าผ่านประตูที่สมมติขึ้น ซึ่งเท่ากับอรรถประโยชน์ที่ผู้มาใช้บริการจะได้รับ และเป็นมูลค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าประโยชน์ที่แท้จริงของกว๊านพะเยาในด้านการนันทนาการ และใช้วิธีวิเคราะห์ต้นทุนการเดินทางประมาณเส้นอุปสงค์ของผู้มาใช้บริการที่มีต่อการมาใช้บริการที่กว๊านพะเยา โดยเส้นอุปสงค์ดังกล่าวเป็นอุปสงค์ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งในการมาใช้บริการใน 1 ปี กับค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เปลี่ยนแปลงไป และเมื่อคำนวณพื้นที่ภายใต้เส้นอุปสงค์เส้นนี้แล้วจะได้มูลค่าความเต็มใจที่จะจ่ายเท่ากับ 8,289,272 บาทซึ่งคือมูลค่าประโยชน์ทางด้านนันทนาการของแหล่งนันทนาการกว๊านพะเยาในปีพ.ศ. 2542

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากรายงานต่าง ๆ ของทางราชการนั้นจังหวัดพะเยายังมีพื้นที่สวนสาธารณะไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชากร เมื่อมีการประเมินมูลค่าประโยชน์ทางด้านนันทนาการของกว๊านพะเยาให้เห็นเป็นตัวเลขได้อย่างชัดเจนแล้วนั้น ก็จะเป็นแนวทางชี้ให้เห็นมูลค่าของแหล่งนันทนาการ เพื่อให้ทางราชการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่โดยรอบกว๊านพะเยาให้เป็นพื้นที่เพื่อนันทนาการเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของประชาชนในด้านนันทนาการ ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคตตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนพิจารณาจัดสรรพื้นที่บริเวณอื่นให้เป็นแหล่งนันทนาการสำหรับประชากร ทั้งนี้เนื่องจากการนันทนาการเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ถึงแม้มูลค่าประโยชน์ทาง

ด้านนันทนาการจะมูลค่าน้อยกว่ามูลค่าประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ ก็ตาม ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ควรมีการเพิ่มจำนวนตัวอย่างในการเก็บข้อมูลให้มากขึ้น เพื่อจะได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์และชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งการจัดแบ่งเขตให้กับผู้มาใช้บริการควรใช้วิธีการแบ่งเขตหลาย ๆ วิธี เช่น แบ่งเป็นวงแหวน (concentric zone) เป็นต้น

2. ควรมีการนำปัจจัยตัวอื่น ๆ เช่น รายได้ การศึกษา อาชีพ ลักษณะที่พักอาศัย จำนวนผู้พักอาศัยในบ้าน ความผันผวนอันเนื่องมาจากฤดูกาลที่มีต่อการตัดสินใจเดินทางมาพักผ่อน มาพิจารณาร่วมด้วย เพื่อให้ผลการศึกษามีความชัดเจนและสมบูรณ์มากขึ้น

3. ควรนำเอาวิธีวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทน (Benefit - Cost Analysis) มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาว่าผลตอบแทนที่ได้รับนั้นคุ้มค่ากับการลงทุนในการจัดสร้างแหล่งนันทนาการหรือไม่ หากผลการเปรียบเทียบมากกว่า 1 แสดงว่าผลตอบแทนที่ได้รับคุ้มค่า แต่ถ้าผลการเปรียบเทียบน้อยกว่า 1 แสดงว่าผลตอบแทนนั้นน้อยกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไป ซึ่งทางเทศบาลเมืองพะเยา จะต้องหาวิธีดึงดูดใจให้คนมาใช้บริการให้มากขึ้น หรือมีการเก็บค่าผ่านประตูขึ้นมาจริง ๆ แต่ถ้าผลตอบแทนมากกว่าค่าใช้จ่ายที่เสียไปหลายเท่า แสดงว่าความต้องการด้านนันทนาการมีมากกว่าพื้นที่นันทนาการ ทางราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาจัดสร้างแหล่งนันทนาการให้เพียงพอต่อไป

4. นอกจากนั้นผลของการศึกษายังพบว่า สิ่งที่ผู้ใช้บริการต้องการให้มีการปรับปรุงภายในกว๊านพะเยานั้นมีมากและน้อยตามลำดับดังนี้ :-

4.1 ความสะอาด เรียบร้อย ในบริเวณกว๊านพะเยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องน้ำที่ควรปรับปรุงให้สะอาด และมีจำนวนที่เพียงพอ รวมทั้งมีการกวดขันในเรื่องการรณรงค์ให้รักษาความสะอาดบริเวณรอบๆกว๊านพะเยา

4.2 ความปลอดภัยในบริเวณสวนสาธารณะสมเด็จพระย่า 90 ควรจัดให้มีเวรยามรักษาการณ์คอยตรวจตราตอนกลางคืน ตลอดจนเพิ่มแสงสว่างบริเวณสวนสาธารณะให้มากขึ้น

4.3 ความร่มรื่น สวยงามและเป็นธรรมชาติเดิม ๆ ของกว๊านพะเยา รวมทั้งการดูแลรักษาไม้ยืนต้น ไม้ดอก ให้มีความสวยงาม มีการกำจัดผักตบชวาให้หมดไป

4.4 ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่จอดรถที่ตั้งแฉ่งลอยรถเงินของพ่อค้าแม่ค้าที่มาขายของ